

VÁLLALKOZÓI EREDMÉNYEK SZÉKELYFÖLDÖN

Székelyföld bármennyire is egy egységes régió Románia közepén, mégis állandó a versengés a történelmi székek és a nagyobb városok között. Természetesen nem vérre menő háborúról van itt szó, hanem inkább egymás ugratásáról. Azonban a székely emberek lokálpatriotizmusa, a városuk teljesítményével kapcsolatos büszkesége valós, ezt fejezik ki az olyan szólások, mint például az „itt is jobb, mint Csíkban”.

Pár korábbi elemzésünkben az öt nagy(obb) székely várost a közpénzek szempontjából hasonlítottuk össze, amely elemzés győztese a megyeszékhely városok voltak. A megyeszékhelyeknek előkelő teljesítménye a közpénzek tekintetében alátámaszta azt a megállapítást, miszerint ezekben a városokban „közigazgatási jólét” van. A közpénzek áttekintését követően jelen elemzésünkben Székelyföld városait a reálgazdaság oldaláról elemezzük, azt vizsgálva, hogy a vállalkozói réteg milyen gazdasági teljesítményt tudhat magáénak, hogy például Székelyudvarhelyre igaz-e a „vállalkozói jólét” jelző.

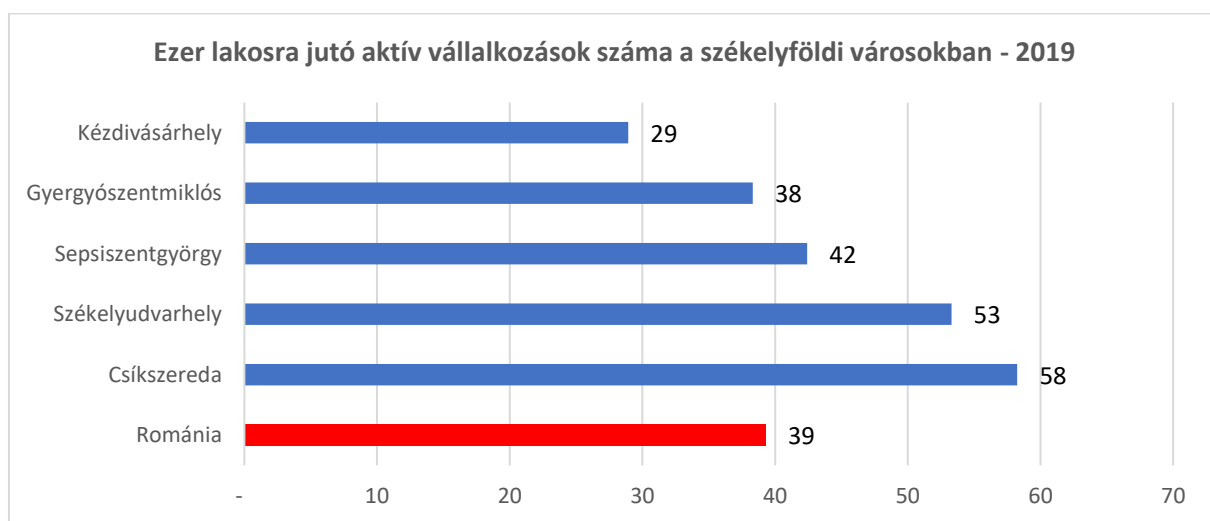
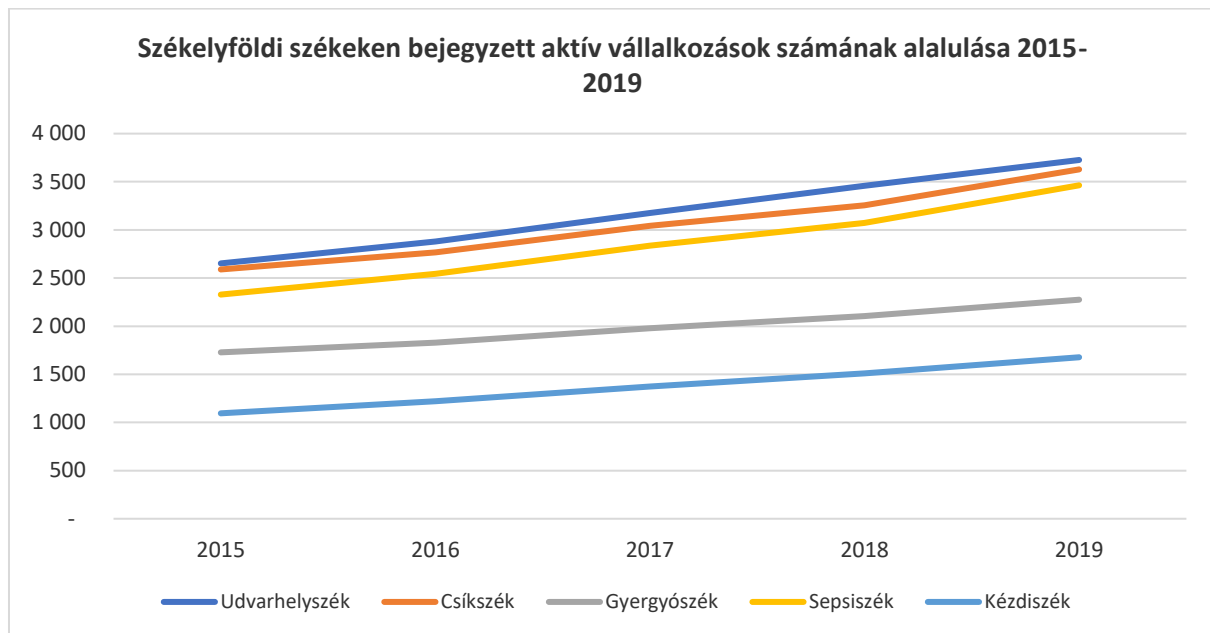
Az elemzésbe bevont terület az öt székely szék, vagyis Csíkszék, Udvarhelyszék, Gyergyószék (Gyergyószék és Maroshévíz környéke), Sepsiszék (Alsó-Háromszék: Sepsiszék + Miklósvárszék + Bardócpszék) és Kézdiszék (Felső-Háromszék: Kézdiszék + Orbaiszék + Bodzavidék), valamint az illető székek meghatározó városai, vagyis Csíkszereda, Székelyudvarhely, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely vállalkozásainak teljesítménye a 2015-2019-es időszakban. Vizsgálatunkban csak a cégbíróságra bejegyzett, jogi személyiséggel bíró vállalatok adatait vettük figyelembe. Ehhez az adatokat az omnibusz szerkesztősége, a pénzügyminisztérium oldala (mfinante.ro), az erdélystat.ro, valamint a statisztikai hivatal oldala (insse.ro) biztosították. Marosszéket tudatosan kihagytuk ebből az elemzésből, mivel a Marosvásárhelyen bejegyzett pár országos szintű vállalkozás adatai (pl. E.on gázvállalat) oly mértékben torzítják a székelyföldi városok adatait, ami által szinte kezelhetetlenné válik egy elemzés. A lakosságárányos mutatóknál a következő lakosság számmal dolgoztunk: Csíkszereda 38.966 fő, Székelyudvarhely 34.257 fő, Gyergyószentmiklós 18.377 fő, Sepsiszentgyörgy 56.006 fő, Kézdivásárhely 18.491 fő, valamint Románia lakosságát 19.586.539 főnek vettük.

1. A vállalkozások száma Székelyföldön

Jelen elemzésünkben azon magánvállalkozások adatait elemezzük, amelyek aktívak voltak Székelyföldön a 2015-2019-es időszakban. Gazdasági szempontból az számít aktív vállalkozásnak, amelyik lezárta a pénzügyi évet és az éves mérleget benyújtotta a pénzügyigazgatóságra. Az aktív cégek száma mind az öt széken folyamatosan növekedett az elmúlt öt évben, a legtöbb működő cég Udvarhelyszéken (3.726), míg a legkevesebb Kézdiszéken (1.677) található. Amennyiben csak az öt nagyvárost vizsgáljuk, 2019-ben a legtöbb aktív cég Sepsiszentgyörgyön működik (2.376), a legkevesebb Kézdivásárhelyen (535), Székelyudvarhelyen 1.826, Csíkszeredában 2.270, míg Gyergyószentmiklóson 704 aktív céget jegyeztek.

Az ezer lakosra jutó aktív vállalkozásokat számát vizsgálva azt láthatjuk, hogy ez esetben Csíkszereda vezet a sort, meghaladva az országos átlagot is ebben a mutatóban. A legkevesebb ezer lakosra jutó magánvállalkozás Kézdivásárhelyen van bejegyezve, amely szám épp fele a csíkszeredainak. A 2019-es évben az országosan aktív vállalkozásoknak 1,91% található Székelyföldön (országosan 769.791, míg a

két megyében összesen 14.769 aktív vállalkozás volt), amely arány kevéssel elmarad attól, amit a lakosság aránya diktálna (2,66%).

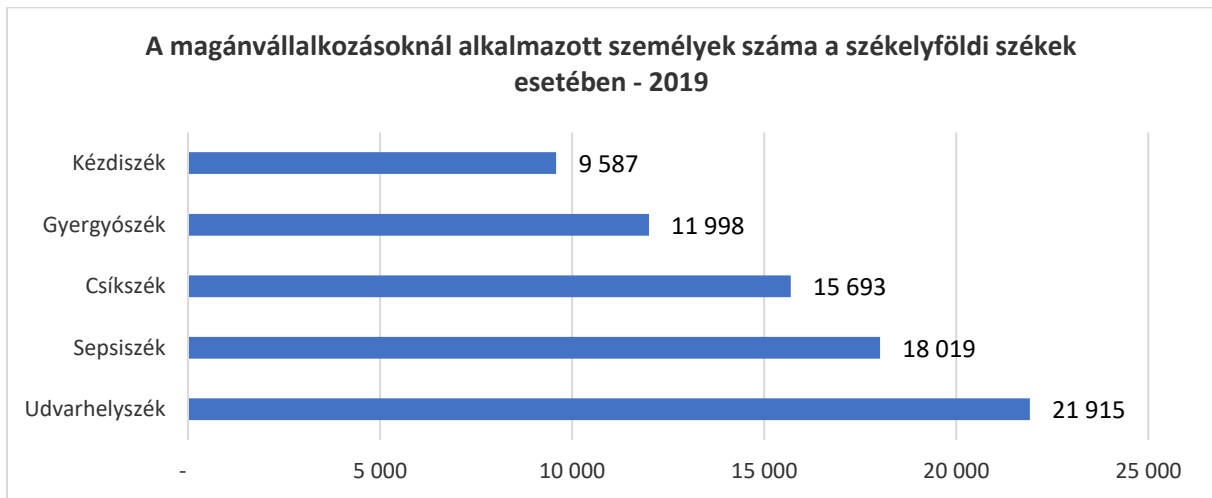

2. A magánvállalkozásoknál dolgozók személyek Székelyföldön

Egy régió, vagy város gazdasági erejét nagyban meghatározza, hogy a lakosság milyen arányban dolgozik a magánszférában, hiszen a magánvállalkozások alkalmazottai adják azt a hozzáadott értéket, amiből majd adót lehet fizetni, amely adóból finanszírozhatóak a közkiadások. A következőkben azt vizsgáljuk, hogy Székelyföld esetében melyik széken, illetve városon belül a legnagyobb a reálgazdaságban dolgozó személyeknek aránya, vagyis melyik régió és város járul leginkább hozzá a Székelyföld gazdaságához. Ez esetben is csak a jogi személyiséggel rendelkező vállalkozások adataival dolgoztunk.

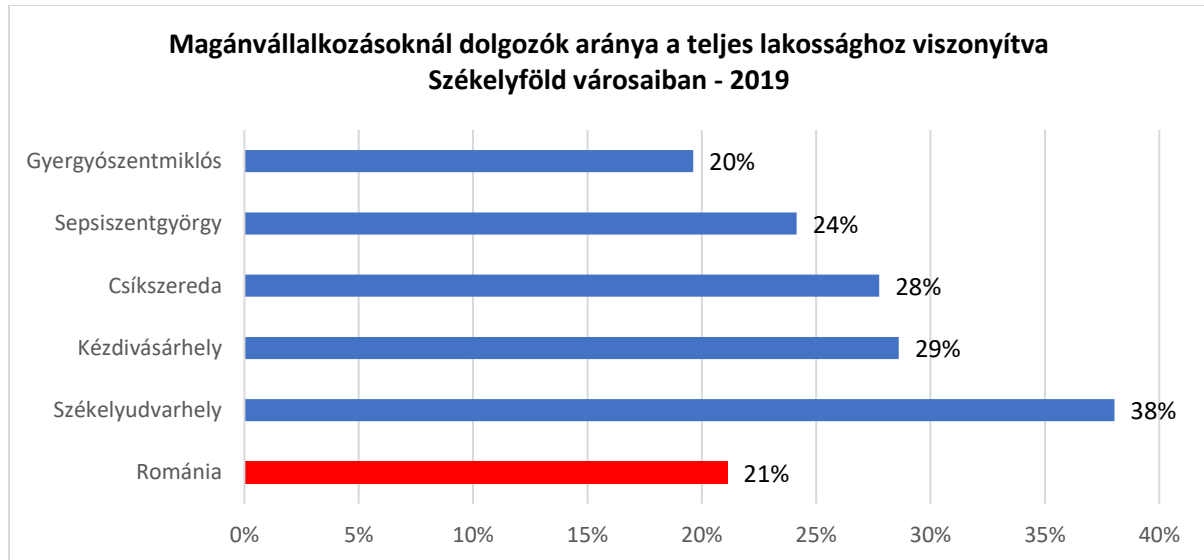
A 2019-es adatokból kiindulva abszolút értékben Udvarhelyszéken dolgoznak a legtöbben a magánvállalkozásoknál, mintegy 20%-kal többen, mint az öt követő Sepsiszéken. Amennyiben az öt meghatározó város esetében vizsgáljuk a magánszférában dolgozók számait, ez esetben már Sepsiszentgyörgy vezet a sort. Azonban érdekes jelenség, hogy 2019-ben a nagyobb lakosságszámmal

rendelkező Csíkszeredában 2.214-gyel dolgoztak kevesebben a magánszférában, mint a kisebb lakosú Székelyudvarhelyen.

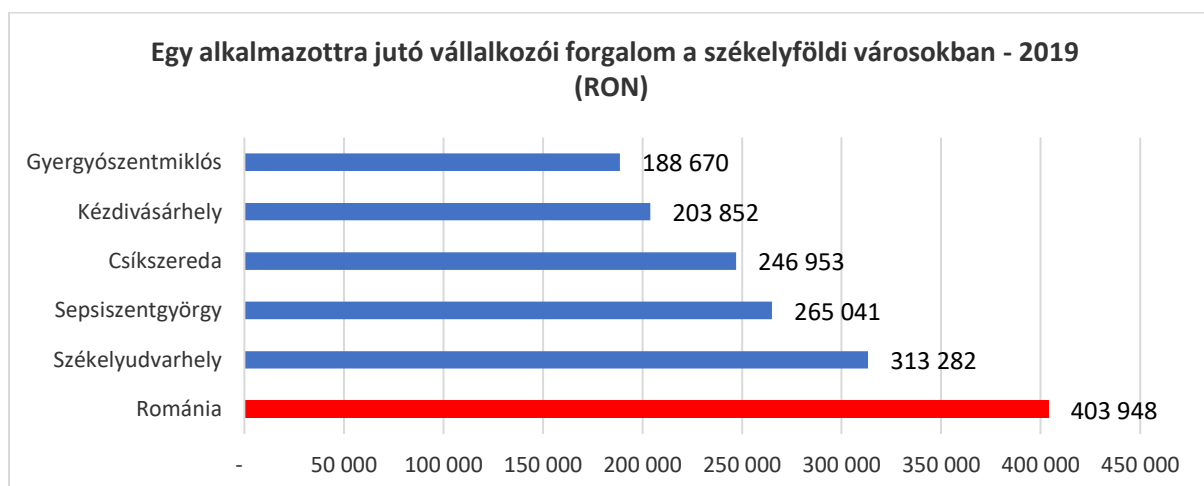

Amennyiben csak Hargita megyét vizsgáljuk azt látjuk, hogy a reálgazdaságban dolgozó személyek 44%-a udvarhelyszéki, 32%-a csíkszéki és mindössze 24%-a gyergyószéki. Ha a három elemzett Hargita megyei várost hasonlítjuk össze, akkor az udvarhelyi dominancia még erősebb, hiszen a három város magánszektorában dolgozó személyek közül közel fele székelyudvarhelyi vállalatoknál dolgozik.

A következőben a reálgazdaságban dolgozók számát viszonyítottuk az egyes városok teljes lakosságához. Ebből az összehasonlításból az látszik, hogy Székelyudvarhelyen a legmagasabb a magánszférában dolgozók aránya, amely arány szinte kétszerese az országos átlagnak. Gyergyószentmiklós kivételével minden városban az országos átlag fölött van ez az arány.

Az alkalmazottak esetében nem csak ezek száma fontos, hanem a munka hatékonysága is, vagyis, hogy egy alkalmazott a munkája révén mekkora forgalmat képes generálni. Az öt széket összehasonlítva azt tapasztaljuk, hogy a legnagyobb egy alkalmazottra jutó forgalom a sepsiszéki vállalkozásoknak van (275.142 lej), a sort ez esetben Kézdiszék zárja (215.588 lej). Amennyiben az egy alkalmazottra eső vállalkozói forgalmat az öt székelyföldi város esetében elemezzük, ez esetben sokkal nagyobb különbségeket tapasztalunk, hisz a székelyudvarhelyi vállalkozások által megvalósított legnagyobb egy alkalmazottra jutó forgalma 66%-kal haladja meg a sort záró gyergyószentmiklósit, azonban jócskán elmarad az országos átlagtól.

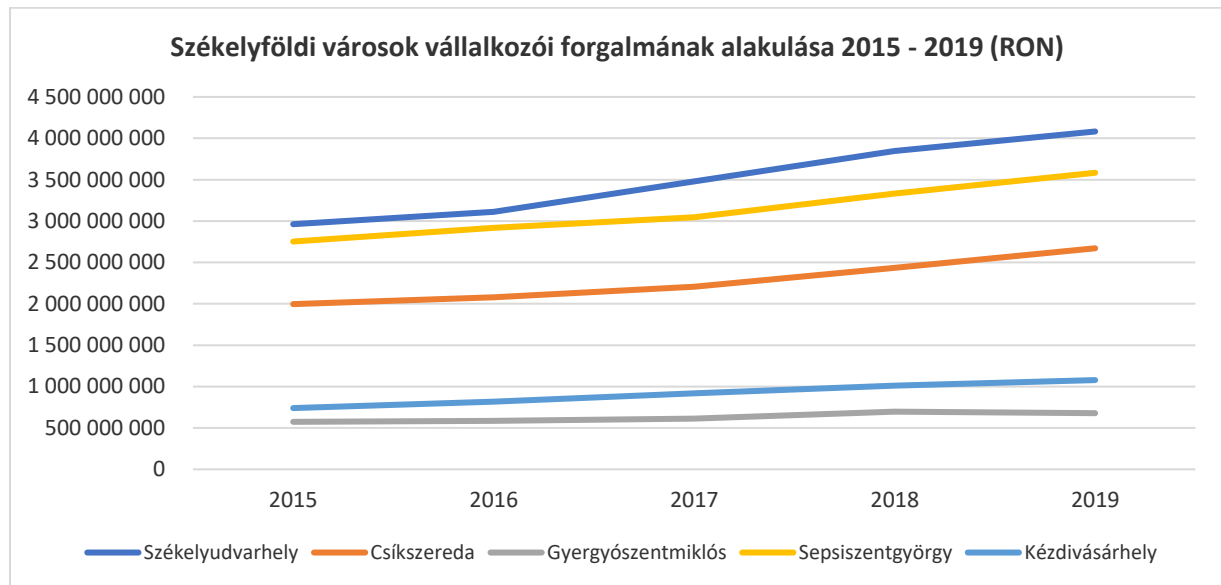

3. Székelyföldi magánvállalkozások által megvalósított forgalom

A megvalósított forgalom az egyik legfontosabb mutatója a reálgazdaság teljesítményének. Az éves forgalom egy vállalkozás által egy év alatt megvalósított jövedelmek (üzemi) összességét jelenti. Ebben

a mutatóban országos viszonyításban Székelyföld súlya meglehetősen csekély, az öt szék összesített forgalma az országosan megvalósított vállalkozói forgalomban mindössze 1,15%-ot tett ki 2019-ben, ami nem éri el az öt szék jelentette lakosságárány (2,66%) felét sem.

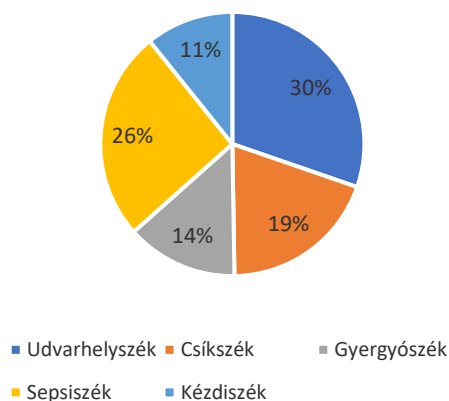
Az elmúlt öt év adatait elemezve úgy az öt székely szék, mint az öt elemzett székely város vállalkozói forgalma folyamatosan növekedett. A székek tekintetben Udvarhelyszéken volt a legnagyobb növekedés, Gyergyószéken a legkisebb. A városok esetében Székelyudvarhely járt az élen a növekedésben az elmúlt az öt évben, a sereghajtó ez esetben Kézdivásárhely volt.

Amennyiben az egyes székek meghatározó városainak az arányait vizsgáljuk az székek vállalkozásai adta forgalomban, a 2019-es évben a legnagyobb arányt Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda és Székelyudvarhely képviselnek (72, 71, és 70%), Kézdivásárhely 52%-ot jelent Kézdiszék gazdaságában, míg a legkisebbet Gyergyószentmiklós jelenti, amely város mindössze 26%-ot ad a gyergyószéki vállalkozói forgalmából.

Ha a székelyföldi székek és városok vállalkozásai forgalmának az arányait vizsgáljuk a 2019-es évre, akkor az látszik, hogy a székek közül a legnagyobb arányt Udvarhelyszék képviseli (30%), legkevesebbet pedig Kézdiszék (11%). Az öt város összesített forgalmából a legnagyobb arány Székelyudvarhelyé (34%) a legkisebb arányt Gyergyószentmiklós adja (6%). Ez a különbség az abszolút értékben kifejezett vállalkozói forgalomban is megmutatkozik, ahol a székelyudvarhelyi vállalkozások forgalma több, mint hatszorosát teszi ki a gyergyószentmiklói cégek forgalmának, de a csíkszeredai a cégek forgalmat is másfélszer meghaladják.

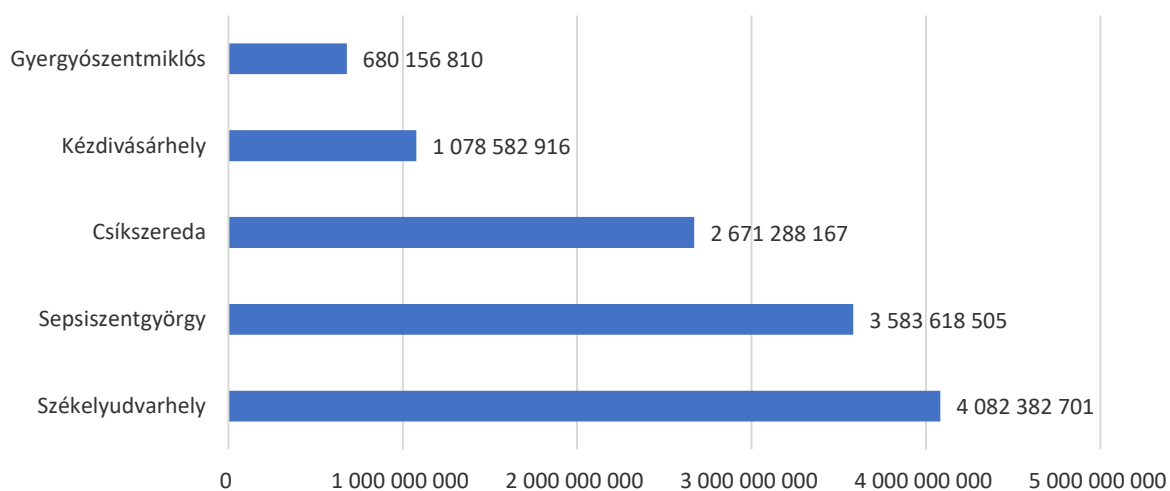
Székelyföldi székek vállalkozói forgalmának eloszlása - 2019

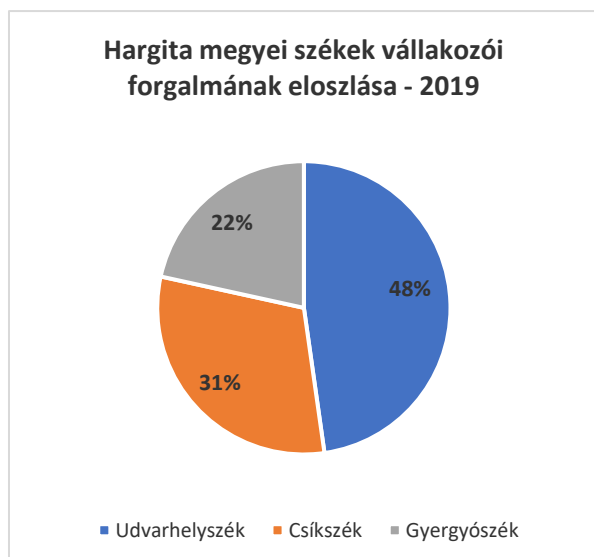
Székelyföldi városok vállalkozói forgalmának eloszlása - 2019

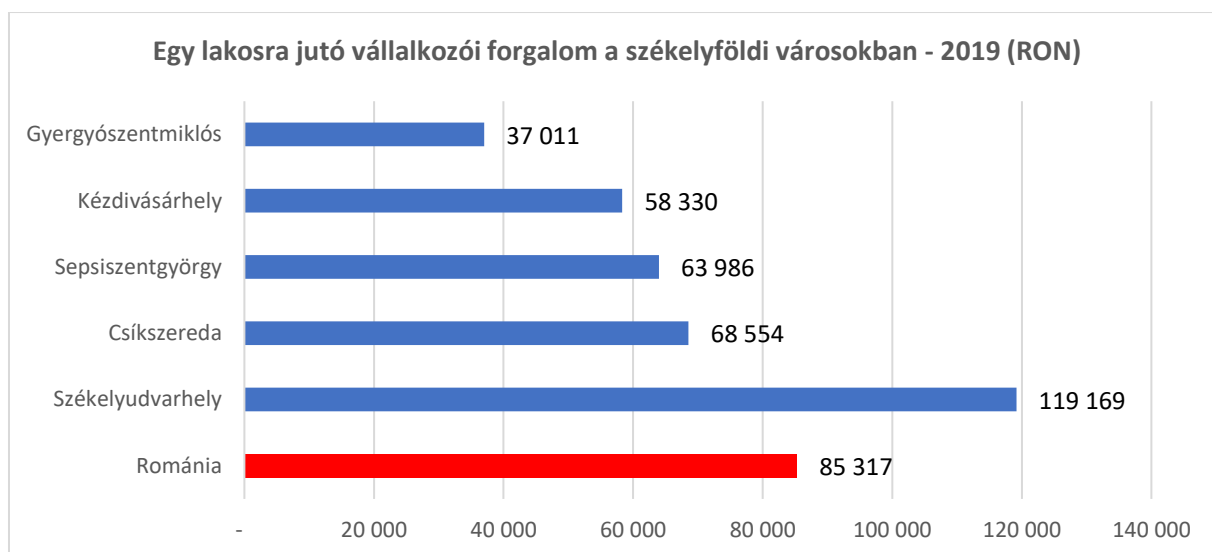
Székelyföldi városok vállalkozóinak forgalma - 2019 (RON)

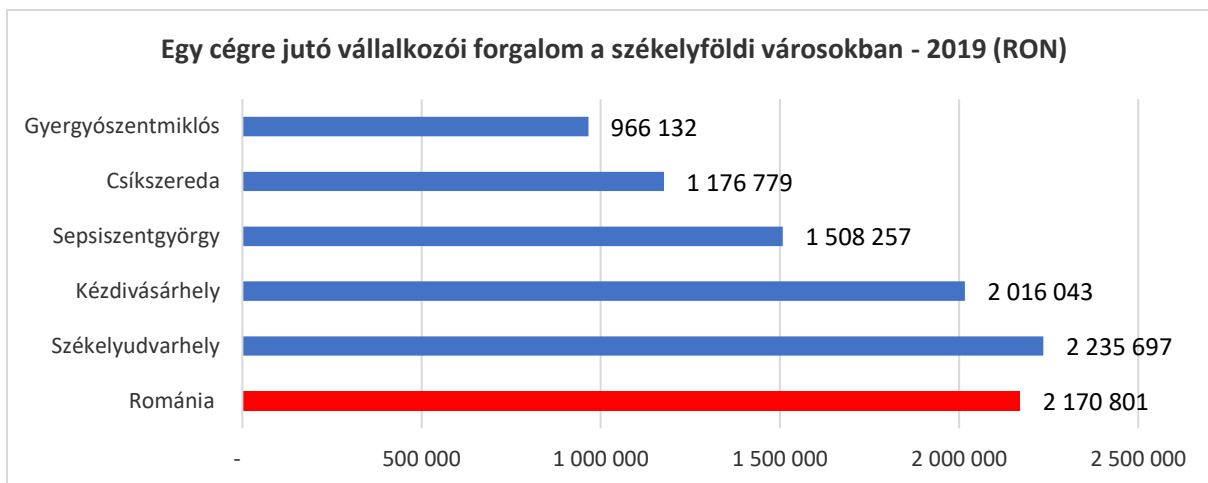
Amennyiben csak Hargita megyét vizsgáljuk, az esetben is egyértelmű Székelyudvarhely és környéke dominanciája. Míg a székek esetében Udvarhelyszék adja a Hargita megyei vállalkozói forgalom 48%-át, addig a városok esetében a székelyudvarhelyi vállalkozások forgalma több, mint a csíkszeredai és a gyergyószentmiklói vállalkozások összesített forgalma. Mint érdekességet megjegyezhetjük, hogy 2019-ben a Székelyudvarhely, mint város vállalkozásainak a forgalma (4.082.382.701 lej) nagyobb, mint az összes csíkszéki vállalkozás forgalma (3.736.380.335 lej), ugyanakkor másfélszer meghaladta a gyergyószéki összes vállalkozó forgalmát (2.626.420.064 lej).

Ha a vállalkozások forgalmát lakosságarányosan vizsgáljuk, összehasonlítva az országos átlaggal is, ez esteben is egyértelmű Székelyudvarhely elsőbbsége, amely egyedülként az öt székely város közül meghaladja az országos átlagot is. A székelyudvarhelyi egy lakosra jutó vállalkozói forgalom mintegy 40%-al haladja meg az országos átlagot, ugyanakkor több mint háromszorosa az utolsó helyezett gyergyószentmiklósi cégek forgalmának.

Ha az egy cégre jutó forgalmat vizsgáljuk az öt szék és az öt város esetében, azt tapasztaljuk, hogy az udvarhelyszéki cégek valósítanak meg a legnagyobb forgalmakat (1.560.827 lej), több mint 50%-kal meghaladva a sort záró csíkszéki egy vállalkozásra eső forgalmat (1.029.873 lej). Az egyes városok egy cégre jutó forgalmát is Székelyudvarhely vezeti, több mint kétszer akkora forgalmat valósítva meg vállalkozásonként, mint a gyergyószentmiklósi, vagy akár csíkszeredai cégek, ugyanakkor egyedüli székelyföldi városként meghaladva az országos átlagot is ebben a mutatóban.

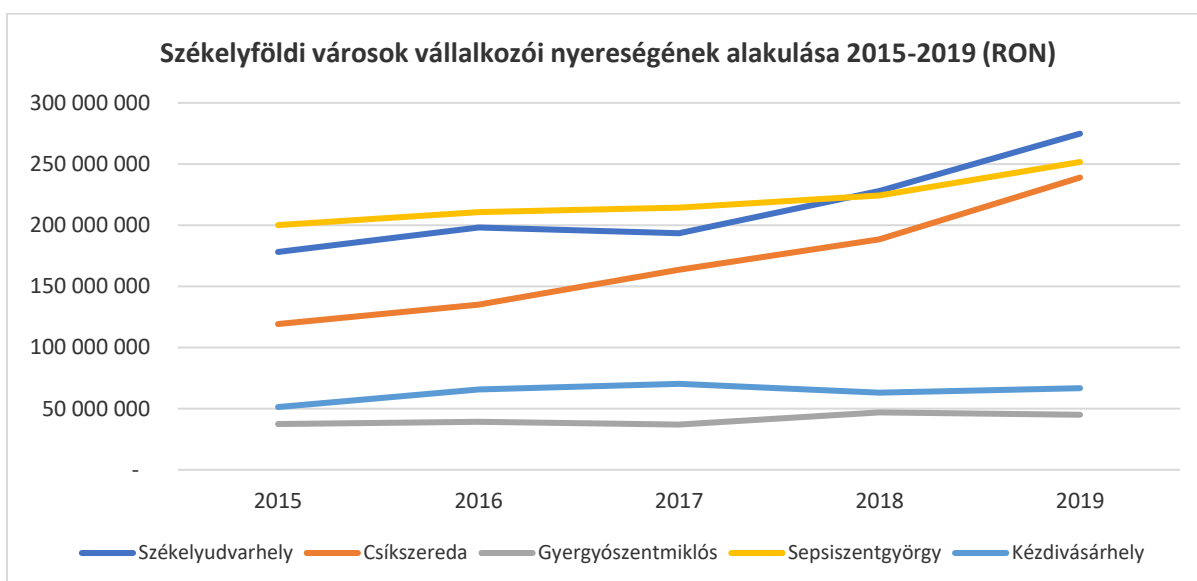

4. Székelyföldi magánvállalkozások nettó nyeresége

A forgalom fontos mutató, azonban a vállalkozói munka hatékonyságát a megtermelt nyereség mutatja. Egy vállalkozás által megvalósított nyereséget úgy kapjuk meg, ha az összes jövedelemből kivonjuk a vállalkozás összes költségeit. A következőkben az öt szék, illetve az öt székely város vállalkozásainak a nettó nyereségét vizsgáltuk (ez esetben nem vettük figyelembe a veszteséges vállalkozásokat, csak azokat, amelyek nyereséget termeltek az adott időszakban).

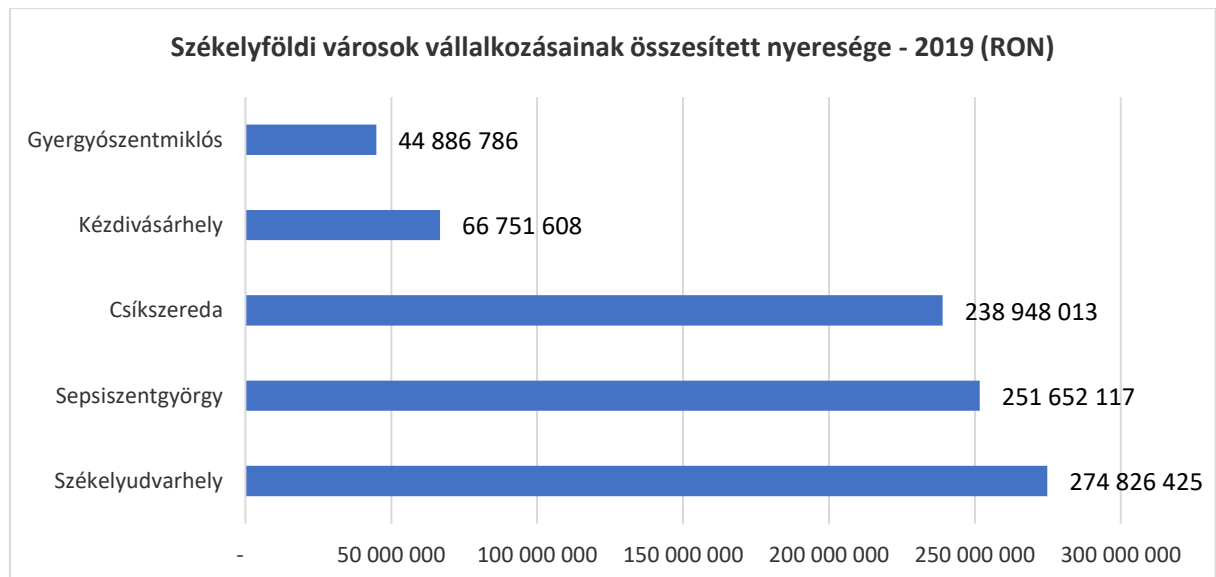
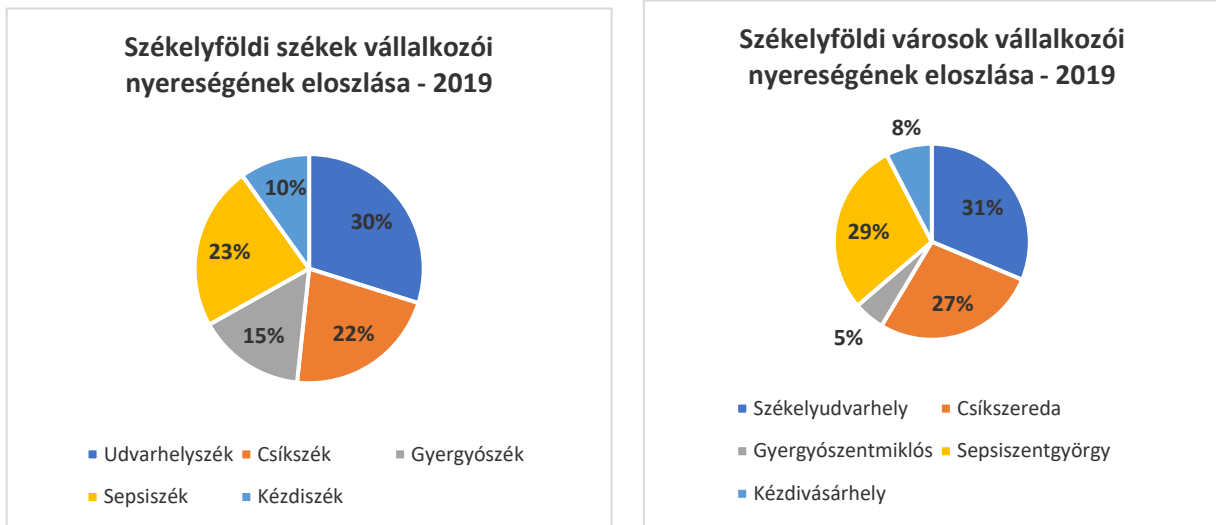
Az elemzett öt évben mindenik szék vállalkozásainak a nyeresége emelkedett, a sort Udvarhelyszék vezet és Kézdiszék zárja. A városok nyereségénél a vezetést Székelyudvarhely 2018-ban vette át Sepsiszentgyörgytől, ugyanakkor ezt a sort minden évben Gyergyószentmiklós zárta. Az is megállapítható, hogy a városok esetében Kézdivásárhely és Gyergyószentmiklós vállalkozói nyereségénél az elmúlt öt évben inkább stagnálást tapasztalunk, mint növekedést.

Amennyiben a székelyföldi vállalkozások értékesítési nyereségességét vizsgáljuk (a megvalósított forgalomra jutó nyereség aránya), ez a mutató minden szék és minden város esetében 7% és 9% között van, ami nem tér el nagy mértékben az országos átlagnak számolt 8%-os nyereségességi mutatótól.

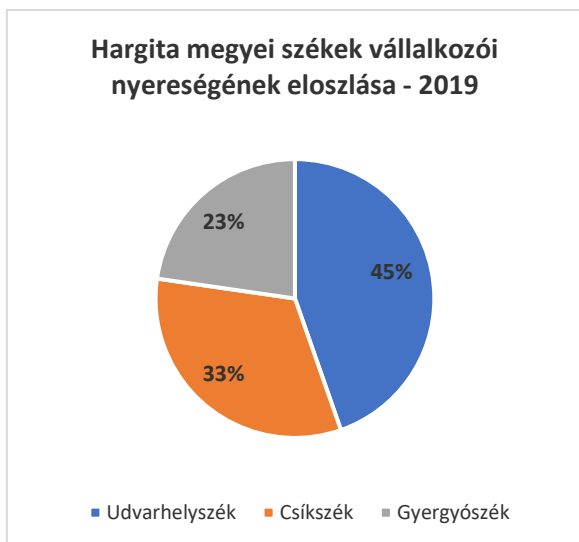

A 2019-es év adatai alapján a cégek által megvalósított nyereségből a legnagyobb arányt a székek esetében Udvarhelyszék tudhat magáénak (30%), míg az öt város közül is Székelyudvarhely vezet

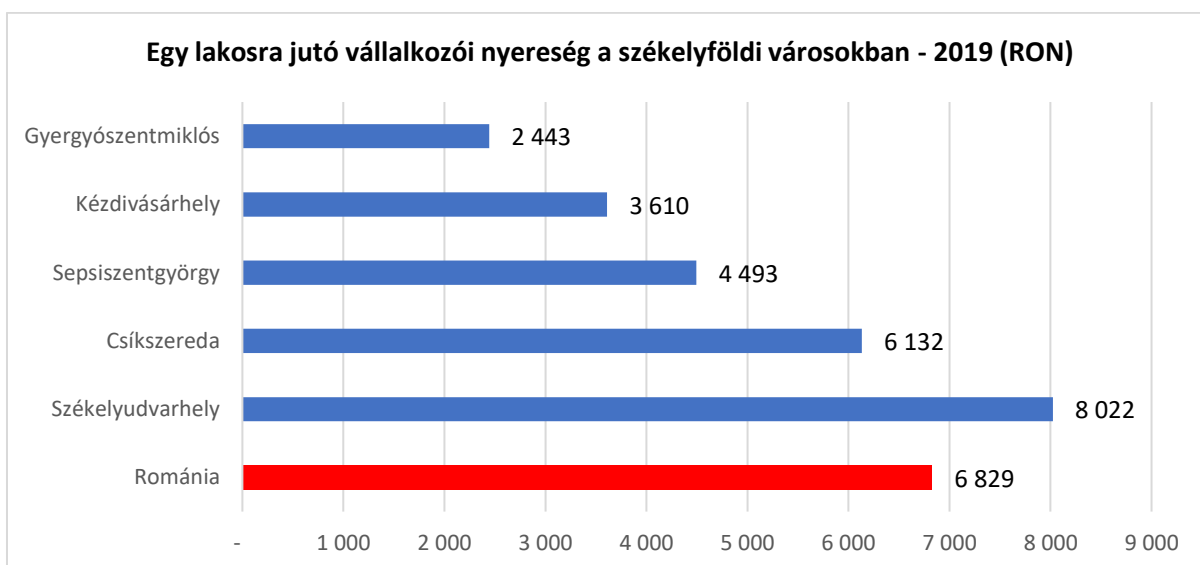
(31%). Ez a különbség abszolút értékben is egyértelműen látható a székelyudvarhelyi vállalkozások javára, ahol az élen álló székelyudvarhelyi vállalkozások nyeresége több mint 6-szorosa volt a sort záró gyergyószentmiklósi vállalkozásoknak.

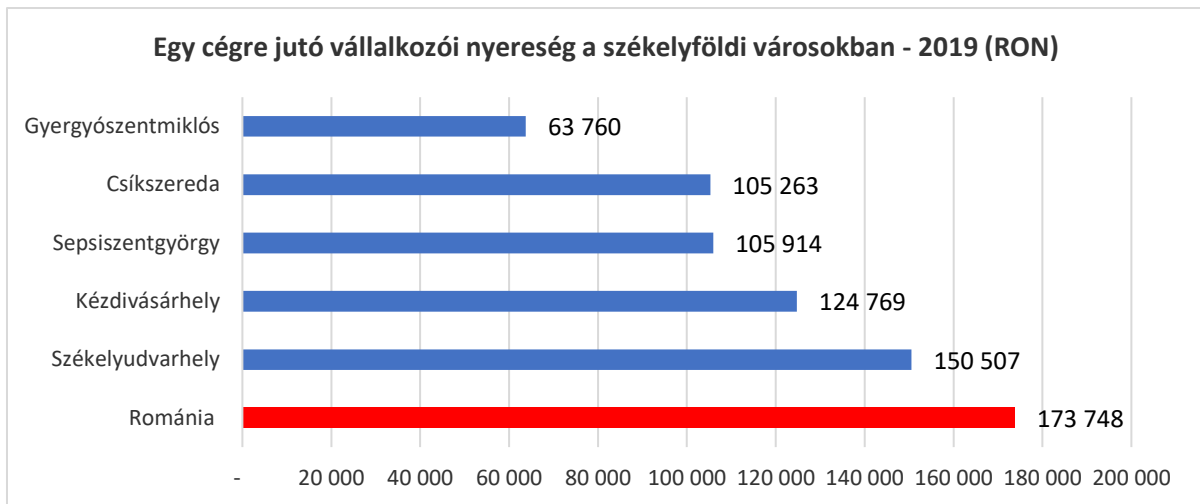
Hargita megyén belül is meghatározó Udvarhelyszék és Székelyudvarhely aránya a vállalkozói nyereségek tekintetében. Míg a székelyvárosok esetében Udvarhelyszéken termelődik a Hargita megyei vállalkozói nyereség 45%-a, addig a városok esetében a székelyudvarhelyi vállalkozások nyereségének az aránya a három Hargita megyei városnál 49%-ot tesz ki.

Ha országos viszonylatban elemezzük a lakosságarányos nyereséget az elemzett öt székelyföldi város esetében, akkor azt tapasztaljuk, hogy a 2019-es évben Székelyudvarhely az egyetlen város, amely meghaladja az országos átlagot, ugyanakkor több mint háromszorosa a sort záró gyergyószentmiklói mutatónak.

Annak érdekében, hogy megállapíthassuk, hogy mely székek és városok cégei működnek hatékonyabban, megvizsgáltuk az egy cégre jutó nyereséget is 2019-re. Az öt szék közül Udvarhelyszéken a legmagasabb az egy cégre jutó nyereség (123.515 lej), míg a legkisebb egy cégre jutó nyereséget a Kézdiszéki vállalkozások tudhatják magukénak (91.066 lej). Ebben a mutatóban a sepsiszéki cégek 103.282 lej, a gyergyószéki cégek 102.924, míg a csíkszéki cégek pedig 92.743 lejes egy cégre jutó vállalkozói nyereséget tudhatnak magukénak. A városok rangsorában is Székelyudvarhely az első, ahol az egy vállalkozásra jutó nyereség több mint duplája a sort záró Gyergyószentmiklói cégeknek, azonban alulmarad az országos átlagtól.

Össességében megállapítható, hogy az elemzett öt székely szék közül Udvarhelyszék, valamint az öt székely (nagy)város közül Székelyudvarhely rendelkezik a legerősebb magánvállalkozói szférával, a legperformansabb reálgazdasággal. Ezen a széken, illetve ebben a városban termelődik meg a legnagyobb vállalkozói forgalom és vállalkozói nyereség, itt a legjobbak a vállalkozói mutatók, ennek megfelelően innen járulnak hozzá a legnagyobb mértékben a vállalkozások a közsféra finanszírozásához.